Nr 1407

av herr Westberg i Ljusdal
angående undervisningen i religionskunskap.

Grundskolans nya läroplan, Lgr 69, har blivit föremål för skilda värderingar. Många anser att den har stora förtjänster jämfört med tidigare läroplaner; andra åter anser att den lider av besvärande brister. Inte minst besvärligt har det ansetts vara, att läroböcker och läromedel i övrigt inte anpassades till den nya läroplanen när den infördes. Detta har inte minst undervisningen i religionskunskap fått lida av. Vid en undersökning som SÖ genomförde våren 1971 för att utröna religionskunskapens ställning innehålls- och tidsmässigt enligt Lgr 69, ansåg många lärare, att de ej kunde tilldela religionskunskapen den tid för ämnet som anges i läroplanen. Orsaken ansågs till en del bero på att ämnet i metodiskt hänseende blivit jämställt med övriga orienteringsämnen, varigenom det blivit möjligt att låta religionskunskaperna ingå i samlad undervisning med övriga orienteringsämnen. Genom att läroböckerna inte alltid var anpassade till läroplanen försämrades religionsämnets ställning ytterligare. Ämnet fick också genom den här nämnda metodiska utformningen vissa svårigheter att hävda sig i konkurrensen med andra ämnen. Det från början starka betonandet av objektivitetskravet verkade också hämmande på undervisningen i ett ämne, som kräver engagemang om eleverna skall behålla intresset för ämnet. Det starka kravet på objektivitet har onekligen också varit en bidragande orsak till den stora satsningen på studie- och arbetshäften med s. k. ifyllnadsuppgifter som förekommer. Genom användningen av sådant material har man ansett sig lättare klara objektivitetskravet. Men detta har i många fall lett till att såväl kunskaper som upplevelser av ämnets innehåll och värde blivit lidande.

En brist tycks också ha varit att lärarutbildningen inte i tid anpassats till den nya undervisningssituationen och till de krav som den nya läroplanens målsättning ställer på lärarna. Detta gäller givetvis inte endast ämnet Re. Men kanske det just i det ämnet har uppstått en osäkerhet, som varit till men för ämnet som sådant.

Inte så få lärare på mellanstadiet "byter bort" ämnet Re. De vill bli befriade från att undervisa i ämnet. Andra lärare däremot undervisar gärna och med framgång i ämnet. Det kan ifrågasättas om inte de lärarkandidater som har intresse av att få undervisa i ämnet skulle få välja Re som obligatoriskt specialämne under sin utbildning och att de färdiga lärare som har intresse för ämnet skulle beredas tillfälle att delta i fortbildningskurser i ämnet och dess metodik. Dessa lärare på mellan-

stadiet skulle då få överta timmarna i religionskunskap från de lärare, som vill byta bort dessa timmar. Eftersom detta ämne rör existentiella frågor är det angeläget, att lärare som undervisar i ämnet är engagerade och engagerande i sin undervisning.

Som inledningsvis antyddes anser många att läroplanens moment i vissa hänseenden är bristfälliga. Jag delar den uppfattningen. S. k. överlappningar förekommer i stor utsträckning. Det betyder att samma avsnitt av bibelkunskaperna finns medtagna på flera stadier. Det som man läst på ett tidigare stadium blir inte lika intressant när det sedan återkommer på högstadiet. Eleverna reagerar negativt, och lärarna blir besvikna när de upplyses om att stoffet redan är behandlat på t. ex. mellanstadiet. En annan sak är att repetition är nödvändig vid allt kunskapsinhämtande. En översyn av Lgr 69 vad beträffar Re-ämnet bör genomföras så snart som möjligt. Självfallet kan en sådan översyn behövas även beträffande andra ämnen, men enligt min mening är behovet särskilt uttalat när det gäller Re-ämnet.

Som redan påtalats behöver också läromedlen ses över. Redan uppdelningen på en rad olika boktyper försvårar för eleverna att inhämta de centrala momenten i ämnet, och studiet ger därför inte de fasta kunskaper som målsättningen syftar till.

De flesta förlag tillhandahåller

a. faktabok och/eller grundbok
b. studie- och arbetshäfte
c. diagnoshäfte
d. facithäfte
e. lärarhandledning

Denna uppdelning i ett antal böcker och häften medför också stora kostnader.

Även OÄ-böckerna, som visserligen utgår från en motsatt princip, nämligen sammanhållning, är på gott och ont. Där är det ju fråga om att sammanföra samtliga orienteringsämnen i en bok. Denna "hopblandning" skapar för många elever ett virrvarr, som försvårar ett effektivt kunskapsinhämtande. Många lärare - men här är meningarna delade - önskar därför få ämnesböckerna tillbaka. Det borde undersökas om det inte vore möjligt att hitta lösningar som tillgodoser olika önskemål i denna fråga. Det går givetvis mycket bra att låta ämnena samverka även om man använder sig av s. k. ämnesböcker.

Med hänvisning till vad i motionen anförts hemställes

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär

1. en översyn av
   a) lärostoffet beträffande ämnet religionskunskap i Lgr 69,
   b) metodiken i ämnet med ledning bl. a. av resultat, som framkommit vid olika utredningar,
   c) läromedlens utformning i första hand i ämnet Re men även orienteringsämnena i övrigt,
2. att särskilda fortbildningskurser anordnas för mellanstadie-

lärare, som är intresserade av att undervisa i ämnet religionskunskap.

Stockholm den 26 januari 1974

OLLE WESTBERG (fp)
i Ljusdal